

Met psalmen prijzen

Psalmen voor mannenkoor

Meindert W. Kramer

Met extra aandacht voor Meindert W. Kramer

DE
Proza Musica muziekuitgeverij

DESMO

Proza Musica muziekuitgeverij

Meer informatie over dit boek of over andere boeken van Proza Musica vindt u op www.prozamusica.nl

Omslagontwerp: Arjan Scholten (Lijzijdestudio)

© 2008 Proza Musica muziekuitgeverij
De Riethoek 86
3901 KT Veenendaal
Telefoon: 0318 – 787272
Website: www.prozamusica.nl
Email: info@prozamusica.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voorzover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel16B Auteurswet 1912 jO het Besluit van 20 juni 1974, St.b. 351, zoals gewijzigd bij Besluit van 23 augustus 1985 St.b. 471 en artikel17 Auteurswet, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 882, 1180 AW Amstelveen). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

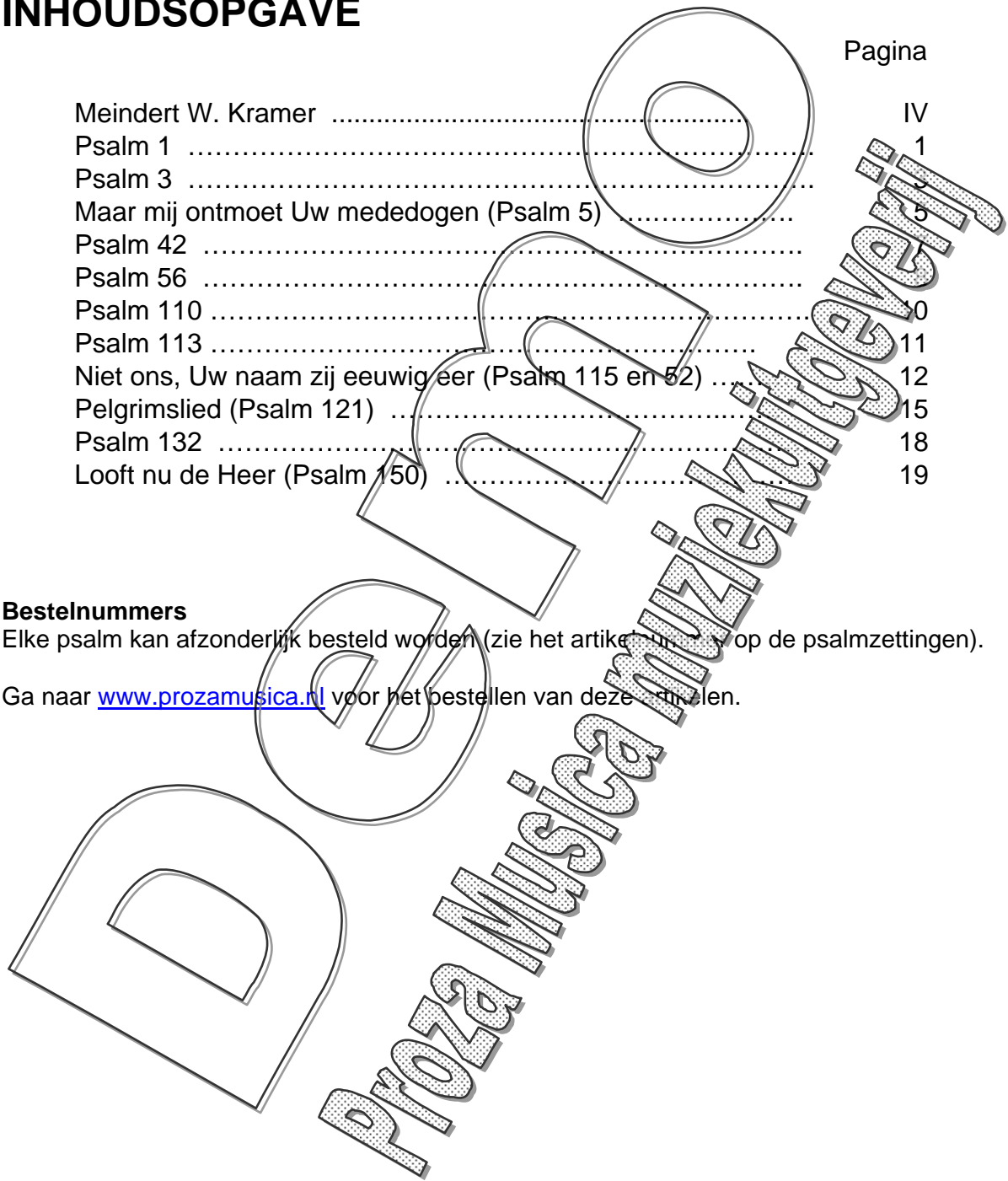
INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Meindert W. Kramer	IV
Psalm 1	1
Psalm 3	3
Maar mij ontmoet Uw mededogen (Psalm 5)	5
Psalm 42	7
Psalm 56	9
Psalm 110	10
Psalm 113	11
Niet ons, Uw naam zij eeuwig eer (Psalm 115 en 52)	12
Pelgrimslied (Psalm 121)	15
Psalm 132	18
Looft nu de Heer (Psalm 150)	19

Bestelnummers

Elke psalm kan afzonderlijk besteld worden (zie het artikel 11 op de psalmzettingen).

Ga naar www.prozamusica.nl voor het bestellen van deze muziek.

Meindert W. Kramer

Meindert Willem Kramer (1929) voelde zich al jong aangetrokken door de muziek. Orgellessen kreeg hij o.a. van Willem ter Burg en Jac. Broer.

Al op 11-jarige leeftijd was hij eerste organist in de Gereformeerde kerk op Urk. In 1955 volgde hij zijn zoon Louwe Kramer op als dirigent van het Christelijk Urker Visserskoor Crescendo, wat hij vervolgens bijna 43 jaar lang is.

In de beginjaren van zijn vereniging deed Crescendo niet alleen aan wedstrijden en concoursen, maar ook aan de liefde

van zijn hart. Hij voelde zich veel meer gedrongen om het Evangelie te brengen door het zingen van het Christelijke lied. Dat kwam ook steeds meer tot uitdrukking in de arrangementen die hij schreef. Vele composities en bewerkingen zijn er van zijn te onderscheiden, die niet alleen door Crescendo, maar door vele koren in binnen- en buitenland worden gezongen.

Met Crescendo heeft hij vele hoogtepunten mogen meemaken. Tijdens een concert in de Laurenskerk in Rotterdam werd er 32.000 gulden opgehaald. Ook er waren ook hoogtepunten in Zeeland en de concertreizen naar Zwitserland, Duitsland, Oostenrijk en Hongarije. Vele LP's en Cd's zijn er tijdens zijn dirigentschap opgenomen.

De laatste jaren van zijn leven waren moeilijk en werd hij steeds afhankelijker van anderen. Toch mocht hij in die periode kracht putten uit het geloof in zijn God.

Op 1 januari 2008 is Meindert W. Kramer overleden. Op zaterdag 5 januari is hij door zijn familie en het voltallige koor naar zijn laatste rustplaats begeleid.

Het laatste lied dat daar gezongen werd was zijn bewerking over:

“De geest en de bruid zeggen: Kom!
En wie het hoort zegge: Kom!
En wie dorst heeft kome, en wie wil,
neme het water des levens om niet!”

Meindert W. Kramer en zijn zoon Louwe

Hierna enkele artikelen met toestemming overgenomen uit het Reformatorisch Dagblad en van de website www.zingenindezomer.nl.

Meindert Kramer: Ieder mens wil graag een pluim krijgen, maar dat mag niet vooropstaan

Het hoofddoel van een Urker dirigent

Door G. de Looze

Meindert Kramer en het Urker Visserskoor Crescendo leken onafscheidelijk. Vrijdag kwam echter een eind aan 44 jaar samenwerking. Zo onopvallend mogelijk droeg Kramer het dirigeerstokje over aan zijn zoon Louwe. Met zijn mannen trof hij veler hart met de ruige, stoere vertolking van psalmen, geestelijke en vaderlandse liederen. Bij alle successen bleef voor de dirigent het hoofddoel: "Lofprijzing van binnenuit."

Na herhaald aandringen ging Meindert Kramer (69) in 1955 door de knieën. Hij nam de muzikale leiding van het Christelijk Urker Visserskoor Crescendo van zijn vader Louwe over. Niet wetend dat hij met dit mannenkoor zowel nationaal als internationaal bekend zou worden. Daar was het de destijds 25-jarige Urker echter niet om te doen. "Ik heb het dirigentschap altijd als een roeping ervaren. Het was een voorrecht mee te mogen werken aan het doel -de eer, de lofprijzing van God- dat het koor voor ogen staat.

Het moeilijkste van mijn werk vond ik het gevecht met de gedachte: "Ik heb dit toch maar weer gepresteerd", die bij successen regelmatig omhoog kroop. Ieder mens wil graag een pluim krijgen, maar dat mag niet voorop staan. Ik kun je als dirigent maar beter stoppen.

Ik heb mijn koorleden ervan proberen te doordringen waar we mee bezig zijn. Het is niet zomaar een lied, maar vertolken van psalmen en geestelijke liederen. Tijdens de repetities vertelde ik daarom veel over de tekst en over het ontstaan van mijn bewerkingen."

Kramer, gepensioneerd procuratiehouder van een Urker bankinstelling, is behalve dirigent ook organist. Zijn muzikale opleiding kreeg hij bij Jac. Broere, Henk Pijlman, Wim ter Burg en Rudolf Beintema. Sinds 1941 bespeelt de gereformeerde organist de orgels van de Bethelkerk, de Petrakerk en De Poort. In de Petrakerk kwamen in de jaren zestig langspeelplaten met samenhang op Urk tot stand. Meindert Kramer bespeelde steevast het orgel.

Het dirigeren trok Kramer: "Je krijgt orgelles, lessen koordirectie en hebt een sterk ritmisch gevoel. Het is waardevol met die muzikale bagage aan de slag te gaan. Mijn stijl van dirigeren? Ik ben geen rustig type, maar dirigeer met grootse gebaren. Ik wil graag met danking geven aan de tekst. Bij een lofprijzing heb ik het heftiger aan toe gaan."

Vreemde taal

Mannenkoorzang bloeit in het dorp kent vijf mannenkoren: Hallelujah, Onger Oens, Urkers Zangers, Hallelujah Crescendo. "Crescendo werd in 1905 opgericht door jongens van 15 jaar die geen Hallelujah konden worden omdat er een leeftijdsgrens van 18 jaar hanteerde", zegt Meindert Kramer zich. "Andere Urkers voelden zich niet thuis bij het repertoire van Hallelujah, naast het geestelijke lied ook klassieke werken in een vreemde taal instudeerde. Crescendo was een feit.

Het repertoire het zingen van psalmen, geestelijke en vaderlandse liederen- sloeg aan bij de Urkers en het publiek. Na het eerste singletje met psalm 25, "Welk een Vriend is onze Jezus", volgden Vesperkoor en "Ga mij niet voorbij, o Heiland" volgden lp's en cd's.

Honderduizenden geluidsdragers zwierven uit over de wereld. Crescendo, dat in Urker wederdracht optreedt, trekt volle kerken.

"Wij zingen het bekende geestelijke lied dat de doorsnee, muzikaal niet onderlegde luisteraar aanspreekt. Breng ik een onbekende melodie en ga ik -met alle respect voor anderen die dit doen- de kunst van het zingen benadrukken, dan blijven de mensen weg."

Publiek

Ook bij het bewerken van geestelijke liederen houdt Kramer rekening met de luisteraar. Zijn honderden bewerkingen die door veel mannenkoren gezongen worden, liggen goed in het gehoor. "Ik wil mijn muzikale gevoel laten spreken en combineer dat met wat het publiek graag hoort. Uitgangspunt is de inhoud van de tekst. Mijn bewerkingen zijn bewogen, gevoelsmatig en romantisch getoonzet, zonder wringende akkoorden. Ik streef naar het uitbeelden van de tekst. De cantate over Psalm 25, waarin het gebed "Heer, ai, maak mij Uwe wegen" voorkomt, is daarom veel soberder

getoonzet dan de cantate over Psalm 146, "Prijden HEER met blijde galmen".

In zijn omgang met de muziek wil de dirigent zich niet te vast binden aan de theoretische regels. "Of het niet mogelijk is m'n muzikale gevoel binnen de theorie te vangen? Dat probeer ik tijdens het bewerken van een lied zo veel mogelijk, maar wanneer ik achter de piano ga zitten, moet de hele wereld openstaan. Wanneer ik alle regeltjes in acht moet nemen, wordt het me te krampachtig."

Twee tellen

Kramer is Urker onder de Urkers. "Kom je als dirigent van buiten, dan moet je heel wat in je mars hebben om het te redden. Mijn koorleden willen graag zingen wat ze verstaan. Het moet niet te moeilijk zijn en goed in het gehoor liggen. Ze willen zingen, daarom mag ik niet te veel zeuren, geen theoretische beschouwingen over de muziek houden. Wanneer ik melding maakte van een noot die twee tellen duurt, werd dat natuurlijk wel geaccepteerd."

Iedere zondagavond repeteerde Meindert Kramer met de 120 zangers. Een kwart van hen is visser. Het merendeel is betrokken bij de visserij. In anderhalf uur studeerde de dirigent het vierstemmig getoonzette geestelijk lied in. Vast onderdeel van de repetitie is het beginnen en eindigen met een graag gezongen geestelijk lied. "Ik heb voortdurend getest wat de koorleden wilden. Zouden onze wensen uiteenlopen, dan krijg je botsingen. Ik heb daarom meer gegeven dan genomen."

Foto: RD, Henk Visscher

Crescendo is laagdrempelig. "Iedereen, ook al zingt hij slecht, kan lid worden. Al moet een nieuwkomer zich wel muzikaal aan kunnen passen. Het gaat immers om de totaalklank." De klank uit Urker kelen typeert de dirigent als stoer, ruig en volumineus. "Ik liet veel toe wat de klank en het volume betreft, maar liet het lijntje nooit zo ver vieren dat het koor zichzelf

overschreeuwde. De mannen willen graag. Een koorlid zei me eens het dak er wel af te willen zingen. Ik probeerde te bereiken dat de zangers de stem mooi afzwakten, om daarna volume te maken. Ik schaaftde wel wat aan de klank, maar wilde die niet te veel cultiveren. Die ruige, stoere tint, die past bij het karakter van Crescendo, moest hoorbaar blijven."

Vangstbeperkingen

Foto: RF, Henk Visscher

Crescendo gaf honderden concerten in binnen- en buitenland. In de jaren zeventig trad het Vesserskoor enkele keren op voor de Koninklijke familie. Dieptepunt in de 44 jaar dat hij voor Crescendo stond, is voor Kramer de periode dat de jaren tachtig eropspannen was. "Het was de tijd van de vangstbeperkingen. Ik had daarvoor als procureur direct mee te maken en was daarvoor veel betrokken op de mensen die het betrof. Wat wil je: ik kende al die vissers, sommigen ook van het koor. Hoogtepunten? Ieder concert was voor mij een hoogtepunt."

Meindert Kramer is een bescheiden man. Zijn vertrek was alleen bij het dagelijks bestuur van Crescendo bekend. Pas op de avond van zijn vertrek confronteerde de dirigent de zangers met het feit dat hij het dirigeerstokje aan zijn zoon Louwe had overgedragen. "Koorleden vroegen mij een afscheidsconcert te geven. Ik voel daar niet voor, omdat ik dan te veel in het centrum kom te staan. Ik heb mijn taak mogen doen, wat ik als een gave van God beleef."

Bron: Reformatorisch Dagblad (18-02-1999)

Urker visserskoor Crescendo bepaalt
componeerplannen Meindert Kramer

Eenvoud spreekt groot publiek aan

Drs. H. Vermeulen

Al tientallen jaren schrijft Meindert W. Kramer liedzettingen voor mannenkoor. Zo'n 200 kleinere en grotere muziekwerken ontstonden in die tijd. Hoe? In ieder geval door heel goed de (psalm)tekst te lezen. En verder? "Het komt zo maar naar je toe. Ik heb een tekst en daar schrijf ik akkoorden bij die de loop van de melodie en de tekst ondersteunen."

Tientallen mannenkoren in Nederland zingen de composities van Meindert Kramer. Toch zijn slechts enkele werkjes officieel uitgegeven, een paar bij Universal Songs en enkele bij de Bond van Zangverenigingen der Gereformeerde Gemeenten. Koren die iets van hem willen zingen, bellen meestal gewoon naar Urk en krijgen dan voor een gering bedrag toestemming een bepaald lied voor eigen gebruik te vermenigvuldigen. Voor contacten met uitgeverij liep Kramer nooit erg warm, waarschijnlijk omdat hij in eerste instantie alleen voor eigen gebruik schreef. Zijn klanten woonden evenals hij op "de bult" (Urk) en hij dirigeerde ze zelf.

In de Urker woonkamer van de familie Kramer staat een beeldje van een dirigent in volle actie. "1955 Crescendo 1999" staat er onder. Christelijk Urker Visserskoor Crescendo en Meindert Kramer horen sinds mensenheugenis bij elkaar. Het koor werd in 1953 door vader Louwe Kramer opgericht. Zoon Meindert was als twaalfjarige al in de voetsporen van zijn vader getreden als organist van de Urkerkerk; in 1955 nam hij ook het Crescendo-dirigeestokje van zijn vader over. De nieuwe dirigent werkte bij de Amsterdamse Bank. Hoewel die tot zaterdagavond open was ten gerieve van de thuisvarende vissers kon hij in de week de repetitie voorbereiden. De koorleden -in die tijd bijna allemaal de hele week op het zoute water- verzamelden zich op zondagavond om te zingen.

Arrangement

Er was in die jaren volgens de dirigent niet zoveel muziek voor mannenkoor te vinden. Uit een van de dikke archiefmappen waarin de geschiedenis van het koor is vastgelegd, haalt Kramer een oud programma. "Scheepke onder Jezus' hoede" en "Als ik Hem maar kenne" van

F. Pijlman; verder muziek van Leo Smeets, Piet Kiel en Herman de Wolf. Kramer blikt terug: "Daarnaast was er vrij weinig beschikbaar, zeker als je iets zocht dat wat uitgebreider was en waar wat meer leven in zat. Ik was zelf nogal gecharmeerd van de psalmbewerkingen van Jellesma, over de Psalmen 115, 82 en 146 bijvoorbeeld. Die bewerkingen sloegen uit op een solo of duet, vierstemmig stukken met een vrije melodie, maar ook de bekende psalmmelodie. Omdat zoiezo niet voor mannenkoor bestond, begon ik te bedenken hoe die muziek te arrangeren. Het resultaat blijft dan hetzelfde, maar de vormgeving moet je aanpassen aan de klank van een koor van een mannenkoor."

Het bleef niet bij het kopiëren van andermans werk. In de jaren vijftig deden eigen composities, hoewel Kramer na altijd van bestaande melodieën gebruik maakte. De werken ontstonden aan de piano, meestal sturende gegevenheden de tekst van het lied en de klank van het koor in het achterhoofd.

In de eerste "Zangkoerier" van Crescendo gaf de oud-voorzitter een kijkje in zijn componeerkeuken: "De laatste tijd ben ik (op mijn ouder) bezig om een arrangement voor mannenkoor te maken van twee psalmmelodieën. Een dubbelpsalmsalm dus. De melodie van elk van die psalmen afzonderlijk speelt daarbij een grote rol en daarnaast de harmonisatie. Deze bezigheid geeft naast inspanning ook veel ontspanning en kan soms veel tijd in beslag nemen. () Al doende kregen de Psalmen 115 en 52 muzikaal gestalte en begon ik met de toepassing van de tekst. Tientallen keren las en herlas ik de teksten van deze prachtige psalmen! Ondanks dat ik bij het arrangeren de teksten al gedeeltelijk had toegepast, maakten ze bij het herlezen pas diepe indruk op mij. Met gemengde gevoelens ben ik toen met de afwerking begonnen!"

In het vervolg van zijn bijdrage aan de "Zangkoerier" gaat de Urker in op de tekst van beide psalmen, met de aanbeveling aan de koorleden om ze beide eens aandachtig te lezen.

Eenvoud

De tekst is voor Kramer dus erg belangrijk in het wordingsproces van een koorzetting. "In welke muziekstijl de tekst wordt gevat? Daar heb ik me nooit zo in verdiept. Ik heb een tekst en daar maak ik akkoorden bij die de loop van de melodie en de tekst ondersteunen. Meestal zijn dat eenvoudige zettingen. Ik weet wat Crescendo aan kan, want die klank heb ik altijd in mijn

De eerste keer

"Elke zondag ging ik met m'n vader mee naar de Bethel kerk, de schoonheid van de orgelklanken bekoorden mij. Ik kreeg wat les van vader en voor de rest oefende ik mijzelf. Toen op 6 juli 1941 mocht ik voor het eerst de gemeente begeleiden. Ds. Doorenbos preekte. Na het voorlezen van de wet werd ik door vader Louwe Kramer op de orgelbank gezet met de woorden: "Ga je gang!". Het was Psalm 139:14.

Orgelles

In 1946 kreeg ik les van Wim ter Burg in de Westerkerk te Enkhuizen. Dat was een tijd! Elke zaterdagmiddag met de boot naar de overkant en dan oefenen in muzikale kennis en verbetering van de techniek. Elke avond zat ik dan in de Bethel achter het klavier.

Dirigent

Toen ik 17 was werd ik voor het eerst dirigent. Van het meisjeskoor "Juliana". Trots toont hij een foto: Meindert tussen een aantal jonge Urker meisjes net achter hem kunnen we een meisje onderscheiden die veel weg heeft van zijn vrouw Grietje. "Dat is ze ook! En het is altijd zo gebleven, zij stond achter mij! Letterlijk en figuurlijk. Veel koor/arrangementen heeft hij geschreven. Een bundel kwam uit.. de woeste zee.

Achter het klavier was hij in zijn element. Begeleidde de samenzang op een heel aparte

wijze. Indringend, oog voor de tekst en met bezieling. Was het daarom dat de Urker gemeentezang uit de Petrakerk met goud bekroond werd?

Het orgel speelt een belangrijke rol in mijn leven, het orgel is me lief! Maar toen ik een keer bedankte na een orgelconcert en zei: "het eerste wat me lief is, is het orgel van de Bethel. Het zwaaide er thuis wat!" En wij hebben wij op het tweede plan?"

Natuurlijk niet! Het belang van je geloof in God. Dat mag je spelend laten en uitdragen. Daarom mag ik zeggen: "DEO GLORIA"

Meindert Kramer en Zingen in de Zomer

We mochten Meindert en genieten van de muzikale gave van Meindert W. Kramer. We kijken terug in dankbaarheid. Een paradijs van herinneringen.

Aan de eerste zomer in de Bethel. Hij was er. Aan die keer dat er geen organist kwam opdagen. Een koor dat hij was voldoende. Aan de avond met een samengesteld mannenkoor. Hij was de dirigent. Aan de CD van zingen in de Zomer. Hij gaf de leiding. Aan die avond zingen dat het orgel van de Bethel begeleidde met Psalm 116. God heb ik

Nieuwjaarsdag 2008. Een dag dat deze bijzondere man, door de GROTE DIRIGENT, opgenomen werd in het koor dat zingt van de Nieuwe Morgen.

Wij mogen omzien in dankbaarheid. Maar weten dat zijn grote beleven voortgezet wordt door zijn zoon Louwe.

We wensen en bidden, familie (Joost verliest in hem zijn schoonvader) veel sterkte toe.

Bron: Website www.zingenindezomer.nl naar aanleiding van het overlijden van Meindert W. Kramer.

DEMO

Proza Musica muziekuitgeverij